

Vrijetijdsverkeer

Dagelijks verplaatsen we ons in het verkeer: op weg naar het werk, naar school, naar oma, de supermarkt of de camping. Naar de baas gaan we doorgaans elke doordeweekse dag en ook boodschappen doen gebeurt frequent. Sport en spel, een wandeling, een fietstochtje: dat doen we 's avonds maar vooral in het weekend. Dan wordt de helft van alle vrijetijdskilometers afgelegd.

Eén op de drie verplaatsingen gebeurt om ons buitenshuis te ontspannen. Boodschappen doen is de reden van een kwart van alle verplaatsingen, in bijna twintig procent vormt werk het motief. Over de jaren heen gaan we iets vaker op pad, maar vooral het aantal afgelegde kilometers is fors gegroeid.

Vaker en verder

Sinds 1985 is het aantal reizigerskilometers fors gestegen, met zo'n dertig procent. De bevolkingstoename zorgt voor een derde van de groei van het aantal reizigerskilometers. Bovendien verplaatsen we ons iets vaker en vooral verder dan vroeger. Dit laatste is goed voor tweederde van de toename van de mobiliteit.

Het aantal kilometers dat we rijden in het vrijetijdsverkeer is sinds 1985 gegroeid met 25 procent, minder hard dus dan de totale mobiliteit. Het woon-werkverkeer nam in deze periode het sterkst toe, en wel met ruim vijftig procent.

Vrijetijdsverkeer kan worden onderscheiden in sociaal en recreatief verkeer. Het sociale verkeer omvat het bezoeken van vrienden, familie en kennissen. Alle kilometers die worden afgelegd op weg naar het voetbalveld of het zwembad, het theater en de zondagse wandeling vallen onder het recreatieve verkeer.

In 1985 deden we net zo vaak het een als het ander, in 1998 nemen we iets vaker deel aan het verkeer voor recreatieve dan voor sociale activiteiten. Binnen de recreatieve activiteiten is

een kentering te bespeuren. Toeren met de auto en wandelen doen we in 1998 minder vaak dan in 1985. In 1998 vormt dit ruim een kwart van de recreatieve verplaatsingen. In 1985 was dit nog bijna veertig procent. Voor het bezoeken van familie en vrienden leggen we gemiddeld vijftien kilometer af. Voor recreatieve activiteiten is de gemiddelde afstand elf kilometer.

Weekendverkeer

Op doordeweekse dagen kennen we onze 'verplichte' activiteiten: betaald werk, een opleiding volgen en boodschappen doen zijn dan de motieven om van A naar B te gaan. Het vrijetijdsverkeer is meer geconcentreerd in de avonduren en vormt zo'n kwart van het totaal aantal doordeweekse verplaatsingen.

In het weekend wijken we af van het doordeweekse patroon. Op zaterdag zijn vier van de tien verplaatsingen voor recreatieve doeleinden of een bezoekje, op zondag is dat zelfs bijna tweederde. De helft van alle vrijetijdskilometers wordt in het weekend afgelegd. De verplaatsingen zijn dan over langere afstanden dan op doordeweekse dagen. In de wintermaanden is er minder vrijetijdsverkeer.

Auto favoriet

In het vrijetijdsverkeer is de auto het meest favoriete vervoermiddel. De helft van de verplaatsingen en drie van de vier vrije-

tijdskilometers worden met de auto afgelegd. In 1985 lagen deze verhoudingen overigens bijna net zo. Maar anders dan in 1985 zitten we vaker alleen in de auto of nemen minder passagiers mee.

De fiets en het openbaar vervoer worden minder gebruikt in het vrijetijdsverkeer. We stappen op de fiets in bijna een kwart van de verplaatsingen, een op de vijf verplaatsingen wordt te voet afgelegd. Het aandeel van het openbaar vervoer is vier procent. Wel worden er met bus en trein langere afstanden gereisd.

Voor het afleggen van een bezoekje kiezen we vaker voor de auto dan bij recreatieve activiteiten buitenshuis. Het tegenovergestelde is het geval bij verplaatsingen te voet. Dit is niet verwonderlijk omdat wandeltochten deel uitmaken van de recreatieve activiteiten.

Actievere ouderen

De huidige ouderen zijn actiever dan vroeger. Toch ondernemen ze minder activiteiten buitenshuis en leggen ze per dag minder kilometers af dan jongeren en mensen van middelbare leeftijd. Dit komt mede doordat ouderen doorgaans minder verplichte activiteiten hebben. Ze verplaatsen zich echter ook minder in het vrijetijdsverkeer. Ze leggen daarvoor wel dezelfde afstand af als andere leeftijdsgroepen. Als ze eropuit gaan, doen ze dat dus over langere afstanden. Ouderen pakken daarvoor vaker de auto dan voorheen en zitten vaker zelf achter het stuur.

Ouderen stappen tegenwoordig ook vaker op de fiets, maar ze gaan iets minder vaak lopend onderweg. Het aandeel fietsverplaatsingen is in 1998 19 procent, terwijl het aandeel loopverplaatsingen 22 procent bedraagt. In 1985 werd ruim een kwart van de vrijetijdsverplaatsingen van ouderen te voet gemaakt en een op de zes met de fiets.

Studentenkaart

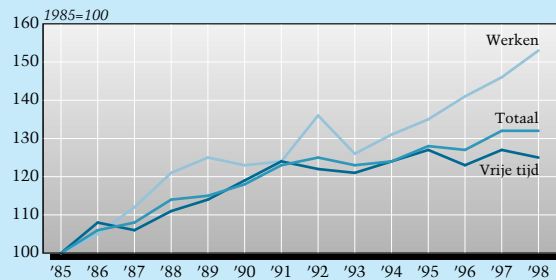
Hoger opgeleiden verplaatsen zich vaker en over langere afstanden dan lager opgeleiden. Ook in het vrijetijdsverkeer zijn ze actiever: ze trekken er vaker op uit en zijn meer kilometers onderweg. Ze zijn vaker op pad voor recreatieve doeleinden maar langer onderweg voor sociale motieven. Familie, vrienden en kennissen van hoger opgeleiden wonen blijkbaar verder weg dan van lager opgeleiden.

Jongeren tot 29 jaar gebruiken de auto in het vrijetijdsverkeer minder vaak. Bij vier van de tien verplaatsingen kiezen zij voor de auto. Voor het openbaar vervoer kiezen ze in zes procent van de vrijetijdsverplaatsingen. Dit is bijna twee keer zo veel als in 1985. Deze toename kan grotendeels worden geschreven op het conto van de invoering van de studentenkaart in 1991. Bij een derde van de verplaatsingen gebruiken jongeren de fiets en een op de vijf verplaatsingen gaat te voet.

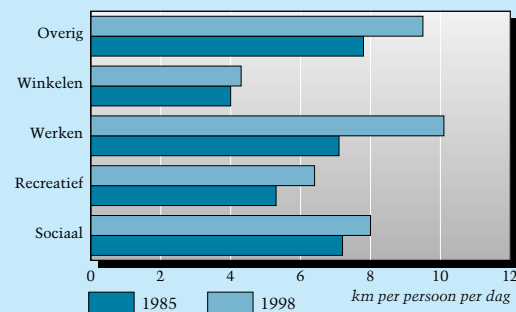
Jeanet Exel

Verplaatsen

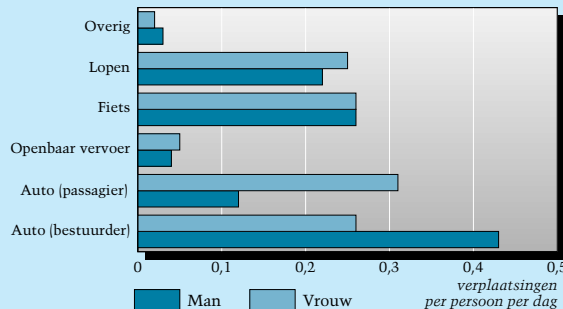
reizigerskilometers naar motief

afgelegde afstand naar motief

naar vervoerwijze, 1998

Onderzoek Verplaatsingsgedrag

Jaarlijks wordt het *Onderzoek Verplaatsingsgedrag* gehouden. Aan personen wordt gevraagd welke verplaatsingen zij op een bepaalde dag hebben gemaakt, met welk doel en met welk vervoermiddel. Het gaat uitsluitend om verplaatsingen binnen de landsgrenzen, exclusief vakantieverplaatsingen. Bij de doelen wordt onderscheid gemaakt tussen ondermeer werk, boodschappen doen/winkelen, visite/logeren, onderwijs volgen, ontspanning/sport, toeren/wandelen en visite/logeren. Het vrijetijdsverkeer omvat alle verplaatsingen die gemaakt worden bij visite/logeren, ontspanning/sport en toeren/wandelen. De laatste twee motieven vormen het recreatief verkeer, visite/logeren het sociaal verkeer. De cijfers hebben betrekking op de bevolking van 12 jaar of ouder.